

MA-104

March-2025

B.Com., Sem.-V**CC-301 : Economics
(Indian Economy-I)
(New)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચનાઓ : (1) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(2) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. અલ્પવિકસિત અર્થતંત્ર તરીકે ભારતીય અર્થતંત્રના વિવિધ લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1. આર્થિક વિકાસ તેમજ આર્થિક વૃદ્ધિની વ્યાખ્યા આપો તેમજ આર્થિક વિકાસના વિવિધ નિર્દેશકો ચર્ચો. 14

2. ભારતની 1991ની નવી ઔદ્યોગિક નીતિની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. 14

અથવા

2. પૂંજી વિનિવેશની વ્યાખ્યા આપો તેમજ તેના ફાયદા તેમજ ગેરફાયદા સમજાવો. 14

3. 2000ની સાલની ભારત સરકારની રાષ્ટ્રીય કૃષિ નીતિ વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો. 14

અથવા

3. સહકારિતાની વ્યાખ્યા આપો તેમજ ભારતીય અર્થતંત્રમાં તેની ભૂમિકા સમજાવો. 14

4. ભારત સરકારની પ્રવર્તમાન માનવ સંસાધન નીતિની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. 14

અથવા

4. 2020ની ભારત સરકારની સાયન્સ, ટેકનોલોજી તેમજ નવીનીકરણની નીતિ સવિસ્તાર સમજાવો. 14

5. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં જણાવો : (કોઈપણ 7) 14

(1) ભારતમાં 1950માં આયોજન પંચની રચના થઈ.

(2) માથાદીઠ આવક, આર્થિક વૃદ્ધિનું એક માપ છે.

(3) માઈકલ પી. ટોડારો એ કહ્યું કે આર્થિક વિકાસ એક બહુમુખી પ્રક્રિયા છે.

(4) ભારતમાં 1956 થી આર્થિક સુધારાઓની શરૂઆત થઈ.

(5) 1914માં ભારતમાં સ્ટાર્ટઅપ પ્રોગ્રામની શરૂઆત થઈ.

(6) ભારતમાં પૂંજી વિનિવેશમાં નાણાં મંત્રાલય અગત્યની ભૂમિકા ભજવે છે.

(7) 2000માં પહેલી કૃષિનીતિ જાહેર થઈ હતી.

(8) 2020ના કૃષિ બિલનો હેતુ કૃષિ ઉત્પાદનોનો માર્કેટિંગ વધારવાનો હેતુ હતો.

(9) 1945માં બનેલી સહકારિતા આયોજન સમિતિના પ્રમુખ Mr. R.G. Saraiya હતા.

(10) 1970માં ભારતમાં બાળ મજૂરી કાનૂન લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો.

(11) ડેલ યોડર (Dale Yoder) ની નીતિની પરિભાષામાં ફેરફાર ક્ષમતા અગત્યનું પરિબળ છે.

(12) પૃથ્વી, હવા, આગ અને પાણી આ ચાર તત્વો NCERTમાં પર્યાવરણ અંગે મહત્વના છે.

Seat No. : _____

MA-104

March-2025

B.Com., Sem.-V

CC-301 : Economics
(Indian Economy-I)
(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Answer the following questions.
(2) Figures to the right indicate marks.

1. Discuss the various characteristics of Indian Economy as an Under-developed Economy. 14
- OR**
1. Define Economic development and Economic growth and discuss the various indicators of Economic development. 14
2. Critically explain the new Industrial Policy of 1991 of India. 14
- OR**
2. Define Disinvestment and explain its advantages and disadvantages. 14
3. Discuss the National Agricultural Policy of 2000 of Govt. of India in detail. 14
- OR**
3. Define Co-operation and discuss the role of Co-operation in Indian Economy. 14
4. Critically explain the latest Human Resource Policy of the Govt. of India. 14
- OR**
4. Explain in detail Science, Technology and Innovation Policy of 2020 of Govt. of India. 14
5. State whether the following statements are **True** or **False** : (Attempt any 7) 14
 - (1) Planning Commission was established in 1950 in India.
 - (2) Per capita income is an indicator of economic growth.
 - (3) Michel P. Todaro has said that economic development is a multi dimensional process.
 - (4) From 1956, Economic Reforms started in India.
 - (5) Startup programme started in India in 1914.
 - (6) Ministry of finance is primarily responsible for managing disinvestment in India.
 - (7) First Agricultural Policy was announced in 2000.
 - (8) The farm bills introduced in 2020 aimed at increasing marketing of agricultural products.
 - (9) Mr. R.G. Saraiya chaired the Cooperative Planning Committee setup in 1945.
 - (10) The Child Labour Act in India was enacted in 1970.
 - (11) Flexibility is the key feature of Dale Yoder's definition of policy.
 - (12) Earth, Wind, Fire and Water are the four main elements of Environment according to NCERT.

MA-104

March-2025

B.Com., Sem.-V**CC-301 : Economics
(Problems of Indian Economy-I)
(Old)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

સૂચનાઓ : (1) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

(2) જમણી બાજુના અંક માર્ક્સ દર્શાવે છે.

1. આયોજનની વ્યૂહરચનાની વ્યાખ્યા આપો તેમજ ભારતીય પંચવર્ષીય યોજનામાં અપનાવેલ આયોજનની વ્યૂહરચનાની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1. ભારતીય આયોજનની વિવિધ સિદ્ધિઓ તેમજ મર્યાદાઓ સમજાવો. 14
2. 1991ની ઔદ્યોગિક નીતિની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. 14

અથવા

2. ભારત સરકારની પ્રવર્તમાન કૃષિનીતિ સવિસ્તાર સમજાવો. 14
3. ભારતમાં કેન્દ્ર-રાજ્ય વચ્ચે નાણાંની વહેંચણીની પદ્ધતિ સમજાવો. 14

અથવા

3. 15મા નાણાપંચની ભલામણોની ટીકાત્મક સમીક્ષા કરો. 14
4. કુગાવાની પરિભાષા આપો તેમજ કુગાવાના વિવિધ પ્રકારો ચર્ચો. 14

અથવા

4. ભારતમાં ભાવવધારાના વિવિધ કારણો તેમજ ઉપાયોની ચર્ચા કરો. 14
5. નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં જણાવો : (કોઈપણ 7) 14

- (1) 5મી પંચવર્ષીય યોજનાથી ભારત સરકારે ગરીબી નિવારણને વધુ મહત્ત્વ આપ્યું.
- (2) કુલ રોજગારીમાં કૃષિક્ષેત્રનો ફાળો સૌથી વધુ છે.
- (3) 13મી પંચવર્ષીય યોજનાનો સમયગાળો 2017-2022નો હતો.
- (4) ભારતમાં આર્થિક સુધારા, યશવંત સિંહા એ લાગુ કર્યા.
- (5) 1991ની નવી ઔદ્યોગિક નીતિમાં 18 ક્ષેત્ર, જાહેર ક્ષેત્ર માટે રિઝર્વ રાખ્યા હતા.
- (6) રશિયા તેમજ USA વચ્ચે હાલમાં વિદેશ વ્યાપાર યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે.
- (7) MRTP Actનો હેતુ બજારમાં Monopoly (ઈજારા) ને નિયંત્રણમાં રાખવાનો છે.
- (8) ભારતમાં GST કાયદો 2018 થી અમલમાં આવ્યો.
- (9) NABARDની સ્થાપના 1982માં થઈ હતી.
- (10) Dr. A.M. Khushro, 15મા નાણાપંચના પ્રમુખ હતા.
- (11) સ્વાસ્થ્ય વિભાગનો સમાવેશ રાજ્યની યાદીમાં થતો નથી.
- (12) કુગાવા દરમિયાન આચાતો ઘટે છે.

Seat No. : _____

MA-104

March-2025

B.Com., Sem.-V

CC-301 : Economics (Problems of Indian Economy-I) (Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Answer the following questions.
(2) Figures to the right indicate marks.

1. Define strategy of Planning and discuss the strategy of planning adopted in Indian Five Years Plans. 14

OR

1. Explain the various achievements and limitations of Indian Planning. 14

2. Critically evaluate the Industrial Policy of 1991. 14

OR

2. Explain in detail the latest Agricultural Policy of the Govt. of India. 14

3. Discuss the distribution system of finance between Centre-States in India. 14

OR

3. Critically evaluate the recommendations of the 15th Finance Commission. 14

4. Define Inflation and discuss its various types. 14

OR

4. Discuss the various causes and remedies of price rise in India. 14

5. State whether following statements are True or False : (Any 7) 14

- (1) From 5th Five Year Plan Govt. of India more emphasised on the poverty eradication.
- (2) In total employment, agricultural sector has highest contribution.
- (3) 2017-2022 is the duration of the thirteenth Five Year Plan.
- (4) Yashwant Sinha implemented economic reforms in India.
- (5) 18 Industries were reserved for public sector in 1991's new industry policy.
- (6) There is currently foreign trade war between between Russia and U.S.A.
- (7) MRTP Act aims at restricting monopoly in market.
- (8) In 2018 GST was enacted in India.
- (9) NABARD was formed in the year 1982.
- (10) Dr. A.M. Khushro was the Chairman of the 15th Finance Commission.
- (11) Health sector is not included in the state list.
- (12) During Inflation imports decrease.